

Obsah

UDRŽITELNÝ ROZVOJ JAKO KLÍČOVÝ PRINCIP V ROZVOJOVÝCH STRATEGIÍCH MEZINÁRODNÍHO SPOLEČENSTVÍ 14

RNDr. Jan Kára

1. ÚVOD	15
2. NÁMLUVY	15
3. POČETÍ A ZRÁNÍ PLODU	16
4. ZROZENÍ A DĚTSTVÍ	20
5. ŠKOLNÍ LÉTA A ZKOUŠKA DOSPĚLOSTI.....	22
6. DOSPĚLOST A ZRÁNÍ	25
7. STÁRNUTÍ?	33
8. VÝBĚR POUŽITÉ LITERATURY A DOKUMENTACE	36

ZÁKLADNÁ FILOZOFIA TRVALEJ UDRŽATELNOSTI 38

RNDr. Mikuláš Huba, CSc.

1. ÚVOD – HLAVNÝ ZMYSEL KONCEPCIE TRVALEJ UDRŽATELNOSTI	39
2. STRUČNÉ DEJINY TEORETICKÉHO SMEROVANIA K TRVALEJ UDRŽATELNOSTI	39
3. NIEKTORÉ ÚSKALIA CHÁPANIA KONCEPTU TRVALO UDRŽATELNÉHO ROZVOJA (ŽIVOTA)	42
4. VZŤAH MEDZI PRODUKTIVITOU, STABILITOU A SUSTAINABILITOU	44
5. PRINCÍPY, KRITÉRIÁ A INDIKÁTORY TRVALEJ UDRŽATELNOSTI.....	45
6. PRINCÍPY PODĽA JEDNOTLIVÝCH DOKUMENTOV	46
7. KRITÉRIÁ VYPLÝVAJÚCE Z JEDNOTLIVÝCH PRINCÍPOV	48
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	49

ALTERNATÍVNE EKONOMICKÉ TEÓRIE PODPORUJÚCE SMEROVANIE K TRVALO UDRŽATELNÉMU ROZVOJU..... 52

Ing. Ivan Klinec

ÚVOD.....	53
1. KRÍZA INDUSTRIALIZMU A POTREBA TRVALO UDRŽATELNÉHO ROZVOJA.....	53
2. PARADIGMÁLNE RÁMCE TRVALO UDRŽATELNÉHO ROZVOJA.....	56
3. EKONOMIKA, PRÍRODA A GLOBÁLNA KRÍZA SÚČASNEJ CIVILIZÁCIE.....	60
4. EKONÓMIA, DUALIZMUS A PRÍRODNÉ ZÁKONY	61
5. EKONÓMIA A ENTROPIA	62
6. POTREBA OBNOVENIA PÔVODNÉHO VÝZNAMU A FUNKCIE EKONÓMIE	63
7. EKONÓMIA, EKOLÓGIA, TECHNOLOGIA A ZDROJE	64
8. EKONÓMIA, EKOLÓGIA A POTREBA HODNOTOVEJ REORIENTÁCIE SPOLOČNOSTI	66
9. ALTERNATÍVNE EKONOMICKÉ TEÓRIE – PREHLAD	67
10. ALTERNATÍVNE EKONOMICKE TEÓRIE PODPORUJÚCE SMEROVANIE K TRVALO UDRAŽETELNÉMU ROZVOJU – ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY	68
11. ALTERNATÍVNE EKONOMICKÉ NÁSTROJE PODPORUJÚCE TRVALO UDRŽATELNÝ ROZVOJ	70
12. ENERGETICKÝ VÝKLAD SOCIÁLNYCH JAVOV A ENERGETICKÝ IMPERATÍV WILHELMA OSTWALDA	71

13. BIOEKONÓMIA NICHOLASA GEORGESCU-ROEGENA	73
14. MALÉ JE KRÁSNE ERNSTA SCHUMACHERA	74
15. BOD OBRATU A EKOLOGICKÁ GRAMOTNOSŤ FRITJOFA CAPRU	75
16. CESTA EDWARDA GOLDSMITHA	78
17. EKONÓMIA USTÁLENÉHO STAVU HERMANA DALYHO.....	79
18. EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA ERNSTA ULRICHA VON WEIZSÄCKERA.....	80
19. NEGAWATTOVÁ REVOLÚCIA AMORY B. LOVINSA	81
20. NOVÁ EKONÓMIA PATA CONATYHO A NADÁCIE PRE NOVÚ EKONÓMIU.....	82
21. ZELENÁ EKONÓMIA SARY PARKINOVEJ	84
22. ILÚZIA RASTU RICHARDA DOUTHWAITA.....	86
23. KONIEC PRÁCE A POSTTRHOVÁ ÉRA JEREMY RIFKINA	89
24. EKONOMICKÁ PASCA JAMESA GOLDSMITHA.....	90
25. GEONÓMIA PATRICKA CARSONA A JULIE MOULDENOVEJ	92
26. EKONOMIKA DARU GIFFORDA PINCHOTA	94
27. SLNEČNÁ STRATÉGIA HERMANNA SCHEERA.....	95
28. SVET, V KTOROM KAŽDÝ VYHRÁVA, HAZEL HENDERSONOVEJ.....	97
29. NAŠA SPOLOČNÁ BUDÚCNOSŤ GRO HARLEM BRUTLANDOVEJ A SVETOVEJ KOMISIE PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ROZVOJ.....	100
30. ZMENA KURZU STEPHANA SCHMIDHEINYHO A PODNIKATELSKEJ RADY PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ.....	103
31. GLOBÁLNY MARSHALLOV PLÁN A NOVÁ GLOBÁLNA EKONOMIKA ALBERTA GORA	105
ZÁVER.....	109
LITERATÚRA	113

DEFINÍCIA TRVALO UDRŽATEĽNÉHO STAVU, RESP. VÝVOJA 120

Ing. Jan Topercer, CSc.

RNDr. Peter Mederly

1. TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ.....	121
2. TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ: NÁČRT TEORETICKÉHO RÁMCA	124
3. SPOLOČNÉ OBSAHOVÉ ELEMENTY DEFINÍCIÍ.....	130
4. NAVRHOVANÉ MODIFIKÁCIE DEFINÍCIÍ.....	131
LITERATÚRA	131

GLOBÁLNI KONFERENCE OSN..... 135

Ing. Petr Lebeda

1. OBECNÝ ÚVOD	136
2. JEDNOTLIVÉ KONFERENCE.....	136
3. HODNOCENÍ VE VZTAHU KE KONCEPCI UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	140

MEZINÁRODNÍ SMLOUVY..... 142

Mgr. Robert Stojanov

RNDr. Pavel Nováček, CSc.

1. MEZINÁRODNÍ MNOHOSTRANNÉ ÚMLUVY.....	143
2. MEZINÁRODNÍ BILATERÁLNÍ ÚMLUVY	156
3. TROJSTRANNÉ MEZINÁRODNÍ SMLOUVY	162

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE A UDRŽITELNÝ ROZVOJ..... 163

Mgr. Lenka Dvořáková

1. KOMISE OSN PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	164
2. PROGRAM OSN PRO ROZVOJ	167
3. PROGRAM OSN PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	169
4. ORGANIZACE OSN PRO VZDĚLÁVÁNÍ, VĚDU A KULTURU.....	171
5. ORGANIZACE PRO VÝŽIVU A ZEMĚDĚLSTVÍ.....	172
6. SVĚTOVÁ METEOROLOGICKÁ ORGANIZACE.....	174
7. ORGANIZACE OSN PRO PRŮMYSL OVÝ ROZVOJ	175
8. MEZINÁRODNÍ AGENTURA PRO ATOMOV OU ENERGI I.....	177
9. MEZINÁRODNÍ NÁMOŘNÍ ORGANIZACE	178
MEZINÁRODNÍ NEVLÁDNÍ ORGANIZACE A UDRŽITELNÝ ROZVOJ	179
<i>Prom. biol. Pavel Šremer</i>	
<i>Ing. Jiří Dlouhý</i>	
1. MEZINÁRODNÍ NEVLÁDNÍ ORGANIZACE	180
2. NEVLÁDNÍ ORGANIZACE PŘED, BĚHEM A PO SUMMITU ZEMĚ	182
3. PŘÍPADOVÁ STUDIE NEVLÁDNÍ ORGANIZACE: GREENPEACE	196
MÍSTNÍ ORGÁNY	197
<i>Prom. biol. Pavel Šremer</i>	
MEZINÁRODNÍ FINANČNÍ INSTITUCE	201
<i>Ing. Petr Lebeda</i>	
1. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND.....	202
2. MULTILATERÁLNÍ ROZVOJOVÉ BANKY.....	204
3. SVĚTOVÁ BANKA	208
MĚNÍCÍ SE PŘÍSTUP OECD K PROBLEMATICE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	211
<i>Mgr. Petr Halaxa</i>	
<i>Bc. Zuzana Dudová</i>	
1. ÚVOD	212
2. ZPRÁVA PORADNÍ SKUPINY PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ PŘI OECD	212
3. PROHLÁŠENÍ OECD U PŘÍLEŽITOSTI 6. ZASEDÁNÍ UNCSD	213
4. VZTAHY OECD S NEČLENSKÝMI ZEMĚMI	214
5. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE ZEMÍ OECD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ.....	216
6. INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	217
7. PŘÍKLAD AKTIVITY OECD PŘI DOSAHOVÁNÍ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE OECD A HROZBA GLOBÁLNÍHO OTEPLOVÁNÍ.....	218
EVROPSKÁ UNIE: UDRŽITELNÝ ROZVOJ A ROZVOJOVÁ POMOC.....	219
<i>Mgr. Petr Halaxa</i>	
<i>Bc. Zuzana Dudová</i>	
1. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, UDRŽITELNÝ ROZVOJ A EVROPSKÁ INTEGRACE.....	220
2. PROSAZOVÁNÍ KONCEPTU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	222
3. PROSAZOVÁNÍ STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V POLITICE ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE EU	227
HLAVNÉ GLOBÁLNÉ PROCESY A TRENDY SÚČASNOSTI A ICH DOSAH NA REGIÓ N STREDNEJ EURÓPY	235

<i>RNDr. Peter Mederly</i>	
1. ÚVOD	236
2. ZMENA ROZVOJOVEJ PARADIGMY ĽUDSTVA.....	236
3. GLOBALIZÁCIA A LOKALIZÁCIA	238
4. DÔSLEDKY DOTERAJŠIEHO ROZVOJA – HLAVNÉ GLOBÁLNE PROBLÉMY	241
5. REAKCIA NA GLOBÁLNU PROBLEMATIKU – POTREBA REFORMY RIADENIA NA PRINCÍPE ĽUDSKÉHO ROZVOJA A SPRAVODLIVOSTI	278
PRÍLOHA: REGIONÁLNE POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZATEĽOV GLOBÁLNEJ PROBLEMATIKY	280

HĽADANIE STREDOEURÓPSKEJ DIMENZIE TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA..... 282

<i>RNDr. Mikuláš Huba, CSc.</i>	
1. ANALÝZA.....	283
2. HĽADANIE VÝCHODÍSK	291
3. NÁSTROJE NA ZLEPŠENIE.....	292
LITERATÚRA	293

ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO ČINNOSTI MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ..... 295

<i>Mgr. Robert Stojanov</i>	
<i>RNDr. Pavel Nováček, CSc.</i>	
1. EVROPSKÁ UNIE (EU)	296
2. ORGANIZACE SEVEROATLANTICKÉ SMLOUVY (NATO)	296
3. ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ (OECD)	297
4. EVROPSKÁ HOSPODÁŘSKÁ KOMISE OSN (EHK OSN)	298
5. PROGRAM OSN PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (UNEP)	301
6. SVĚTOVÝ SVAZ OCHRANY PŘÍRODY (IUCN)	303
7. KOMISE OSN PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ (CSD)	303
8. ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ PRO VÝCHOVU, VĚDU A KULTURU (UNESCO)	304
9. RADA EVROPY (CE).....	305
10. SVĚTOVÁ BANKA (WB).....	306
11. MEZINÁRODNÍ AGENTURA PRO ATOMOVOU ENERGII (IAEA).....	306
12. PROGRAM SPOJENÝCH NÁRODŮ PRO ROZVOJ (UNDP)	307
13. ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ PRO PRŮMYSL OVÝ ROZVOJ (UNIDO)	307
14. ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ PRO VÝŽIVU A ZEMĚDĚLSTVÍ (FAO).....	308
15. MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND (IMF)	310
16. MULTILATERÁLNÍ ROZVOJOVÉ BANKY	310
17. SVĚTOVÁ METEOROLOGICKÁ ORGANIZACE (WMO)	310
18. MEZINÁRODNÍ NÁMOŘNÍ ORGANIZACE (IMO)	310
PRAMENY:.....	311

ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÁ A HUMANITÁRNÍ POMOC ČESKÉ REPUBLIKY 1995–2000..... 312

<i>Mgr. Robert Stojanov</i>	
<i>RNDr. Pavel Nováček, CSc.</i>	
1. VÝCHODISKA	313
2. DOSAVADNÍ ZAHRANIČNÍ POMOC ČR	314

3. NEDOSTATKY V ZAJIŠTĚNÍ ZAHRANIČNÍ ROZVOJOVÉ POMOCI ČR	330
4. PRAMENY	331
ANALÝZA DOSAVADNÍHO ZAPOJENÍ ČR DO MEZINÁRODNÍHO ÚSILÍ O PROSAZOVÁNÍ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	332
<i>RNDr. Pavel Nováček, CSc.</i>	
1. SHRUTÍ.....	333
2. NÁVRH PILOTNÍHO PROJEKTU: VÝMĚNA DLUHŮ ZA PŘÍRODU.....	335
INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC K ZAJIŠTĚNÍ TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V ČR JAKO KONTEXT PRO NOVOU VERZI STÁTNÍ POLITIKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	337
<i>Doc. JUDr. Eva Kružiková, CSc.</i>	
<i>Doc. JUDr. Václav Mezřický</i>	
<i>JUDr. Eva Tošovská, CSc.</i>	
1. ÚVOD	338
2. PRÁVNÍ RÁMEC PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	343
3. ORGANIZAČNÍ RÁMEC TRVALÉ UDRŽITELNOSTI	355
4. EKONOMICKÉ NÁSTROJE PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	368
K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI ČESKÉ REPUBLIKY:	386
VYTVÁŘENÍ PODMÍNEK	386
SBORNÍK VYCHÁZÍ V PĚTI SVAZCÍCH.....	386
SVAZEK II: TEORETICKÁ VÝCHODISKA, SOUVISLOSTI, INSTITUCE.....	386